

קובץ

האור לחיים

שנה רביעית

מאמרים ושיחות

מזן ראש הישיבה

הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

פרשת דברים תשפ"א

זמני השבת

ר"ת	צאת השבת	הדלקת נרות	
21:16	20:21	19:30*	י-ם
21:13	20:19	19:28	ת"א
21:17	20:22	19:31	ח'יפה
21:13	20:19	19:28	ב"ש

* לנוהגים 40 דק': 19:10

הזמנים עפ"י לוח המאור בהוצאת מוסדות "אור החיים"

להארות או הערות, ניתן לפנות
orhachaim4@gmail.com

דיסקים של שיעורי הרב ניתן להשיג
במשרדי אור החיים - 02-5000455

בס"ד ניתן לשמוע את השיעורים בשידור חי
בימים שלישי וחמישי בין השעות 21:00-22:00
קול הדף - 02-6400000
orhachaim.co.il

המעוניינים לסייע בהדפסת החוברת לשם זיכוי הרבים,
או להקדיש את העלון לרפואה, להצלחה, או לעילוי נשמה וכדו',
יוכלו לפנות באמצעות מייל:

orhachaim4@gmail.com
או בטלפון: **02-5000455**   **058-321-3565**
052-7129793

יוצא לאור ע"י "מכון אור החיים"
רח' עזרא 1 ת.ד. 5512 ירושלים

תוכן עניינים

פרשת דברים תשפ"א

חלק מהמאמרים נלקטו מתוך הספר "משכני אחריו" - חומש דברים

1 ..... התורה כולה - מפּי הגבורה נאמרה

פניני אור החיים הקדוש:

5 ..... טוב ארך אפים מגיבור ומושל ברוחו מלוכד עיר

פרשה למעשה:

9 ..... אחדות יוצרת הכפלת כוח

9 ..... קידוש ה' - לפי דרגת האדם

11 ..... אהבתי אתכם אמר ה'

12 ..... אל תירא אותו כי בידך נתתי אותו

15 ..... אין להתיאש מאף יהודי!

16 ..... שיהיה לו לב טהור ונקי

ט' באב:

17 ..... יהי כבוד חברך חביב עליך כשלך

התורה כולה - מפי הגבורה נאמרה

שנאמרו מפי הגבורה לבין דברים שמושה אמרם מפי עצמו: דברים שנאמרו מפי הגבורה אסור להפסיק בהם, ואילו דברים שמושה אמרם מפי עצמו, מותר להפסיק בהם, כי חשיבותם פחותה כביכול.

אולם תמוה מאוד, איך אפשר לומר כי הדברים שבספר דברים - משה אמרם מפי עצמו, הלא נקוט בידינו כי כל התורה כולה - מפי הגבורה נאמרה. אמרו חז"ל (סנהדרין צט ע"א) כי האומר: "כל התורה כולה מן השמים, חוץ

מפסוק זה שלא אמרו הקדוש ברוך הוא אלא משה מפי עצמו - זהו 'פי דבר ה' בְּפִהוּ' (במדבר טו, לא), והוא נחשב לכופר ואפיקורוס ואין לו חלק לעולם

אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה אֶל כָּל יִשְׂרָאֵל (דברים א, א).

כתב ה"אור החיים" הקדוש: "אלה" - זו מילת מיעוט. אומרת התורה: "אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה" - דברי התוכחות שבספר

דברים הם דברי משה שאמרם לישראל מפי עצמו, אבל כל הדברים שנאמרו בתורה עד כאן - "לא אמר אפילו אות אחת מעצמו, אלא הדברים שיצאו מפי המצווה כצורתן בלא שום שינוי אפילו אות אחת יתרה או חסרה".

משמע, שהדברים האמורים בספר דברים לא נאמרו מפי הגבורה, אלא מפי משה עצמו. בגמרא (מגילה לא ע"ב) מבואר כי ישנו חילוק בין דברים

כל התורה כולה היא מקשה אחת, כולה - תורה מן השמים. גם דברי משה שאמרם מפי עצמו - הסכימה להם חכמתו יתברך, ומעתה הם נחפזו לחלק בלתי נפרד מהתורה,

הקדושה

הבא (שם צ ע"א).

ומעתה הם נחשבים ל"תורת ה'

תְּמִימָה מְנַשֵּׁיבַת נְפֶשׁ" (תהלים יט, ח).

חומש דברים הוא ספר "משנה תורה". על פניו נראה כאילו הוא ספר נפרד בפני עצמו, שבו מסוכמים הדברים שנכתבו בארבעת החומשים האחרים. אולם באמת כל התורה כולה היא מקשה אחת, כולה - תורה מן השמים. גם דברי משה שאמרם מפי עצמו - הסכימה להם חכמתו יתברך, ומעתה הם נהפכו לחלק בלתי נפרד מהתורה הקדושה. הם נחשבים לתורה מן השמים בדיוק כמו שאר פסוקי התורה שבשאר החומשים. ואם החסיר אות אחת או מילה אחת מפסוקי התורה, כולל פסוקים מספר דברים - ספר התורה נפסל.

הנה, גם בארבעת חומשי התורה האחרים יש פסוקים רבים שתכנם הוא ציטוט דברים שנאמר מפי אדם: וַיֹּאמֶר קָוִן", וַיֹּאמֶר לוֹט", וַיֹּאמֶר אֲבִימֶלֶךְ", וַיֹּאמֶר אֲבֶרְהָם", וכל כיוצא בזה - ואיך אפשר לומר שדבריהם נאמרו מפי הגבורה? יתר על כן, הלא בפסוקים רבים שבספר שמות, ויקרא ובמדבר, הובאו דברי משה עצמו, ואיך נחשיב אותם כאילו נאמרו מפי הגבורה?

אלא יש לומר, כי מעצם זה שדברי האנשים הובאו בתורה, משמע שהקב"ה החשיב את הדברים כחלק מן התורה, ומעתה יש לדבריהם קדושה של ספר תורה.

אף כאן, אחרי שנותן התורה הכליל את דברי משה רבנו בספר התורה, דברי משה הפכו להיות דברי ה',

התורה היא יצירה אלוקית. אין מילה מיותרת. שום דבר לא נכתב סתם כך.

לרפואת

תקוה בת רחל רוזנאם

מכל מקום, "תלמיד חכם צריך שיהא בו אחד משמונה בשמינית" (שם).

מה הכוונה "שמונה שבשמינית"?

על דרך הפשט, תלמיד חכם אסור לו להשפיל עצמו לגמרי, צריך שיהיה בו קרטוב של גאוונה, כדי שלא יבואו לזלזל בו, שהרי זלזול בו - משמעו זלזול בתורה.

אך הגאון מוילנא זצ"ל מבאר שכל אדם, ובכלל זה תלמיד חכם, צריך לנהוג בענווה ובשפלות רוח, חלילה אם יהיה בו אפילו שמץ גאוונה. ו"שמונה שבשמינית" הכוונה לפסוק השמיני שבפרשה השמינית בתורה, הפרשה השמינית היא פרשת וישלח, והפסוק השמיני בפרשה זו (בראשית לב, יא) הוא: "קִטְנֹתֵי מִכַּל הַחֶסְדִּים וּמִכַּל הָאֱמֶת אֲשֶׁר עָשִׂיתָ אֶת עַבְדְּךָ."

זו הכוונה: "תלמיד חכם צריך שיהא בו אחד משמונה בשמינית", הינו שיראה את הפסוק השמיני שפרשה השמינית - "קִטְנֹתֵי מִכַּל הַחֶסְדִּים", וממנו ילמד כי יש לנהוג בתכלית הענווה. שהרי יעקב אבינו, בחיר האבות, אשר דמות דיוקנו חקוקה בכסא הכבוד, הקטין עצמו - "קִטְנֹתֵי מִכַּל הַחֶסְדִּים", בידעו שכל הזכויות

כל אות וכל מילה בתורה ספורה ומדוקדקת. כל תג וכל קוץ יש בו תלי תלים של הלכות.

"הפך בה והפך בה - דכולא בה" (אבות ה, כב). יש בתורה רמזים ורמזי רמזים, ראשי תיבות וסופי תיבות, גימטריאות וכיוצא בזה. יש חשבונות וחישובים נפלאים במילות הפסוקים ובאותיותיהם, יש בהם סודות עצומים. והכל אמת, כי התורה - תורת אמת.

אמרו חז"ל (קידושין ל ע"א): "לפיכך נקראו ראשונים 'סופרים' - שהיו סופרים כל האותיות שבתורה."

ספירת אותיות התורה לא נעשתה על ידי חכמים סתם כך. כל מילה יש לה טעם מדוע היא ממוקמת בפסוק מסוים, לאחר מספר מסוים של אותיות או מילים. הם ספרו את המילים והאותיות שבתורה כדי לרדת לעומקם של דברים, ללמוד את הטעמים שבכל אות ומילה ואת הרמזים הטמונים במספריהן.

הנה דוגמא: מידת הגאוונה היא מידה מגונה מאוד, והקב"ה אומר: "אין אני והוא יכולים לדור בעולם" (סוטה ה ע"א).

התורה - אין אלו דברים אקראיים בעלמא, אלא מעין דברי נביאות ורוח הקדש. הם חלק מן התורה ויש להם קדושה של תורה.

לפי זה ניתן לפרש את דברי ה"אור החיים" הקדוש. אכן, "אַלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה" - דברי התוכחות שבספר דברים הם דברי משה שאמרם לישראל "מפי עצמו", אולם "מפי עצמו" אין הכוונה שהוא בדה אותם מליבו. אומנם הוא אמרם מעצמו, אך בהיותו דבוק בשכינה - שכינה דיברה מתוך גרונו, פיו כפי השכינה, והרי זה כאילו נאמרו מפי הגבורה.

איך אדם ילוד אישה מגיע למדרגה נשגבת כזאת, שפיו כפי ה', ושכינה מדברת מתוך גרונו? - על ידי שהוא דבוק בהשי"ת, מתבטל אליו לגמרי ואין לו שום עצמיות.

למה הדבר דומה, למשפך שיוצקים עימו מים. למשפך אין שום עצמיות כלל, סך הכל המים עוברים דרכו. אך אם המשפך יאמר לעצמו: 'אני שווה, אני בעל ערך, הרי אני כלי ואמצעי להעברת המים, בלעדי אין למים אפשרות להגיע ליעדם...' - בבת אחת

שיש לו כבר 'נאכלו' על ידי הניסים שעשה עמו הקב"ה. ומכאן צריך כל תלמיד חכם ללמוד עד כמה עליו להקטין עצמו עד הקצה האחרון.

כל אדם יכול למצא בתורה רמזים וגימטריאות, ראשי תבות וכדומה. בימינו אפשר להשתמש בתוכנת מחשב ולהגיע בקלות לכל מיני רמזים וחשבונות. אולם לא כל רמז וכל גימטריה הם אמיתיים, גם אם החשבון יוצא מדויק. הרי אפשר למצוא בלי סוף גימטריאות לכאן ולכאן, ומנין נדע אם זו תורת אמת או סתם חשבון אקראי בעלמא?

כדי שאדם יאמר דברי אמת ויכוון לאמיתתה של תורה - צריך שיהיה ראוי לכך. אם יהיה דבוק בשכינה, יזכה לשמש כלי שרת של השכינה הקדושה, ואז, כל היוצא מפיו - הרי זה כשכינה המדברת מתוך גרונו.

על ידי הדבקות בה', האדם מזכך את נפשו והוא מתרומם ומתעלה למעלות נשגבות, עד שנהפך להיות פה קדוש. הוא פותח את פיו והדברים נאמרים מאליהם. אדם שמגיע למדרגה הזאת, כל הרמזים שהוא מוצא בפסוקי

משה היה דבוק בשכינה והתבטל אל השי"ת לגמרי, לא היתה לו שום עצמיות, "וַיִּנְחֲנוּ מָה פִּי תַלְיִנוּ עֲלֵינוּ" (שמות טז, ז), אני כלום, אין לי עצמיות כלל. אני דבוק בה', וכל דברי - גם מה שאני אומר מעצמי כביכול - אלו הם דברי ה'. שכינה מדברת מתוך גרונו של משה, וכל דבריו - כמפי הגבורה.

יאבד את מעלתו הסגולית ויותר כלי חיצוני גשמי ומוגבל.

כך משה רבנו - אילו היה מחשיב עצמו ל'משהו' בעל ערך עצמי, לכלי ולאמצעי להעברת דברי ה' אל עם ישראל - היה מאבד את מעלתו כמי שפיו כפי השכינה, ולא היה נחשב ששכינה מדברת מתוך גרונו.

פניני אור החיים הקדוש

טוב ארך אפים מגיבור ומושל ברוחו מלוכד עיר

ה"אור החיים" הקדוש מבאר, שבמילה "הירדן" רמזה התורה "שיהיה מרדות בליבו תמיד, כאומרם ז"ל (ברכות ז ע"א) 'טובה מרדות אחת בליבו של אדם ממאה מלקויות'.

שומה על אדם להתבונן במעשיו ולהוכיח את עצמו, וזאת על ידי שילמד בספרי המוסר, ויראה עד כמה רחוק הוא ממה שכתוב שם.

על האדם לרדות את יצרו הרע ולא לאפשר לו להרים ראש. כאשר אדם

בְּעֶבֶר הִירְדָן (דברים א, א).

כותב ה"אור החיים" הקדוש:

ואפשר לפרש כל הכתוב דרך רמז באופן אחר, והוא כי במקרא מועט לימד משה כללות יראת ה' ומידות ההגונות הצריכין להולכים בתורת ה' זהם מדות תשעה וכו' (ב') שיהיה מרדות בליבו תמיד כאומרם ז"ל (ברכות ז) טובה מרדות אחת בליבו של אדם ממאה מלקויות, והוא מה שרמז באומריו הירדן.

עדיפות גדולה כאשר הוא רודה בעצמו, והתוכחה תתקבל הרבה יותר טוב.

את היסוד הזה - אומר ה"אור החיים" הקדוש - מרמזת התורה במילה "הירדן" - על האדם לרדות את עצמו! לא להישאר באותו מקום, לפטור את עצמו ולומר: 'זה מה שאני... כך אני מתלבש, כאן אני מסתובב, וזה מה שאני אוכל...'. עליו לרדות ביצרו הרע ולא להיכנע לו!

טובה מרדות אחת בליבו של אדם ממאה מלקויות. לעיתים ההתעוררות באה לאדם בעיטים של ייסורים הבאים עליו, ייסורי גוף או הפסד ממון, ושומה עליו לדעת, שכל מה שהקב"ה עושה עימו הוא רק לטובה, ולקבל את הייסורים, (שלא יבואו) - בשמחה.

פעם מסרתי שיעור באשדוד. אחרי עלה לדבר הדרשן המופלג, רבי אלימלך בידרמן שליט"א, ונשארתי לשמוע את דבריו הנפלאים. בין השאר סיפר סיפור שקרה בארצות הברית:

שני יהודים, יראי שמים, גרו בסמיכות זה לזה. באחד הלילות נשבה רוח

מחליט בהחלטה נחושה לעשות זאת, זה עדיף ממאה מלקויות, משום שההחלטה וההתעוררות באה ממנו, מליבו, ולא מאחרים.

כאשר אדם מקבל הערה מאחרים, כמעט באופן אוטומטי הוא מוצא מיד ק"נ טעמים להצדיק את עצמו ולטהר את השרץ. הוא אינו יכול לסבול כשמעירים לו. גם אם לא יאמר זאת בקול רם - בליבו פנימה הוא אומר לעצמו: מה הבן אדם הזה רוצה ממני?!

אישה מעירה לבעלה. הרבה פעמים התגובה שמגיעה מהבעל כועסת ותקיפה: "בבקשה, עשי לי טובה ותפסיקי להעיר לי! מזמן עזבתי את המשגיח שהיה לי בישיבה, ואת אינך אמורה להחליפו"... זוהי תגובה שאינה ראויה! אדרבה, התגובה צריכה להיות בדיוק הפוכה: "עלי לשלם לך משכורת על כך שיש לי משגיח בבית. והרי כדי שנאכל מאכלים כשרים אנו משלמים כסף על משגיח כשרות, ומדוע לא אשלם ל'משגיח כשרות' המשגיח על מעשיי ומידותי"...

אולם, זוהי עבודה קשה, ולכן יש

התוצאות, קצב הלב סדיר לחלוטין!
לאחר ברור קצר התברר, כי הבהלה
הנוראית שעבר הלב בשעת קריסת
העץ, היא זו שהשיבה ללב את הקצב
הרצוי. דווקא הייסורים הם שהובילו
לישועה!

אנשים מפרשים בטעות את המילים:
"גם זו לטובה" במובן של טרוניה: קרה
לנו איזשהו דבר רע, נו מילא, גם זו
לטובה, ויהיה טוב... אולם, אומר
ה"חפץ חיים", הפרוש הנכון הוא
שאדם צריך להבין שמה שיש לו או
קרה לו, הוא הדבר הטוב ביותר שיכול
להיות עבורו!

סערה עזה, שעקרה עץ מגינתו של
הראשון, והעץ נפל בקול רעש גדול
על גג ביתו של השני. חור ענק נפער
בגג שהתמוטט לתוך החדר וזרע בו
הרס רב. למרבה הנס איש לא ישן
באותו חדר, כך שלא נגרם אסון בגוף,
אלא רק בממון.

שניהם קפצו בבהלה ממשותיהם,
כשליבם דופק בעוז. השכן הפוגע
מיהר להרגיע את שכנו לבל ידאג
מהפסד הממון, שכן באמצעות חברת
הביטוח שלו הוא יפצה אותו עד
הגרוש האחרון. מכל מקום הוא
הרגיש מאוד שלא בנוח מעצם
העובדה שהסב בעקיפין נזק כה גדול
לשכנו.

מצאנו בחז"ל סיפורים רבים
המצביעים על אותה נקודה, שדווקא
"מתוך צרה המציאם פדות ורוחה".

חז"ל (ויקרא רבה ה, ד) מספרים על אבא
יודן, שהיה רגיל לתת לצדקה בעין
יפה. לימים ירד מנכסיו והצטער

אותו אדם בעל העץ, היה חולה לב.
קצב פעימות ליבו לא היה סדיר. הוא
עמד לפני ניתוח השתלת קוצב. כעבור
כמה ימים מנפילת העץ הוא עבר
סדרה של בדיקות לפני הניתוח
והרופאים עמדו משתוממים למראה

לעילוי נשמת

פנחס בן פנחס ז"ל

נאמר: 'יֵשֶׁב אֶפְדָּה וּתְנַחֲמֵנִי'. מכאן מסיקה הגמרא שפעמים רבות "אפילו בעל הנס אינו מכיר בנסו".

המשנה במסכת ברכות (ט, ה) אומרת: "בְּכָל מְאֻדָּךְ - בכל מידה ומידה שהוא מודד לך הוי מודה לו". אדם צריך לדעת שכל מה שהקב"ה עושה איתו הוא חסד, להודות לו על הכל ולומר: "ברוך ה' יום יום". אף אם מתרגשת ובאה עליו צרה - אין הוא יודע את הסודות המסתתרים מאחוריה, ויקבלה באהבה.

חז"ל (יומא כג ע"א) מפליגים במעלתם של אלו השמחים בייסורים, ובפרט ייסורים כאלו שבן אדם מקבל על עצמו, כשהוא מחליט להינזר מכל מיני תאוות ובלווים, כנגד כל הסביבה שסביבו, והוא, בתעצומות נפש מתגבר על יצרו, לכבוד השם יתברך.

ששוב לא יכול היה לתת כבראשונה. בעצת אשתו הצדקת, הם מכרו את חצי השדה האחרונה שנותרה ברשותם, ונתנו את הכסף לגבאי הצדקה שבאו להתרימם.

מספר המדרש: "לאחר ימים הלך לחרוש בחצי שדהו, וכשהוא חורש - נפתחה הארץ לפניו, ונפלה פרתו שם, ונשברה רגלה. ירד להעלותה והאיר הקדוש ברוך הוא עינו, ומצא שם אוצר. אמר: לטובתי נשברה רגל פרתתי".

עוד מצאנו בחז"ל (נדה לא ע"א): "מאי דכתיב (ישעיהו יב, א) 'אוֹדֶךָ ה' כִּי אֶנְפַּתְּ בִּי יֵשֶׁב אֶפְדָּה וּתְנַחֲמֵנִי', הכתוב מדבר, בשני בני אדם שיצאו לסחורה. ישב לו קוץ לאחד מהן - התחיל מחרף ומגדף. לימים שמע שטבעה ספינתו של חברו בים, התחיל מודה ומשבח. לכך

ניתן להקדיש את העלון לברכה, הצלחה
זיווג הגון, רפואה שלימה
או להבדיל, לעילוי נשמה
לפרטים: 02-5000455
orhachaim4@gmail.com

אחדות יוצרת הכפלת כוח

ישראל, ברכם לא במספר בלבד [אם כי מקוים אנו שגם ברכה זו תתקיים בנו בעז"ה], אלא גם באיכות, ש- "אָחַד יְרַדְף אֶלֶף וְשָׁנַיִם יָנִיסוּ רֶבֶבָה" (דברים לב, ל). בעם ישראל, כל יחיד שווה פי כמה וכמה, וכששנים מצטרפים יחד - שווים הם פי עשר ופי עשרים.

בתחום היהלומים הדבר ידוע: יהלום בגודל קרט אחד עולה, נניח, אלף ש"ח. אולם יהלום של שני קרט לא עולה אלפים אלא כבר חמשת אלפים. ויהלום ענק בגדל עשרה קרט מחירו קופץ למאה אלף.

כך, ערכם של ישראל אינו רק ערך בכמות אלא גם באיכות. הנהגתם שונה, וממילא הצלחתם גדולה פי כמה וכמה.

ה' אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵכֶם יִסַּף עֲלֵיכֶם כָּכֶם אֶלֶף פְּעָמִים וַיְבָרֶךְ אֶתְכֶם בְּאִשֶּׁר דִּבֶּר לָכֶם (דברים א, יא).

צריך להבין מה הכוונה "אלף פעמים". הלא באותה תקופה מנו עם ישראל לפחות שלושה מיליון נפש, ואם נכפיל זאת באלף נקבל שלושה מיליארד. ואם היתה מתקיימת הברכה בימינו, היינו בערך שישה מיליארד ויותר, זאת בזמן שבכל העולם כולו ישנם בסך הכל עשרה מיליארד בני אדם.

האם זו באמת כוונת הברכה?

נראה, שיש ברכה במניין, בכמות המספרית של העם, ויש ברכה בערך ובעוצמה. משה רבנו כשבא לברך את

קידוש ה' - לפי דרגת האדם

לארץ ישראל?

כאשר בני ישראל יצאו ממצרים והלכו במדבר, היה להם מים בשפע -

גם בי התאנף ה' בגללכם לאמר גם אתה לא תבא שם (דברים א, לו).

מדוע נגזר על משה רבנו שלא יכנס

קידוש ה', ומשום כך נגזר עליו שלא יכנס לארץ ישראל.

נשאלת השאלה: מדוע נחשב לו שמנע קידוש ה', וכי בהוצאת מים מן הסלע על ידי הכאתו במטה אין קידוש ה'?! ממתי מכה על סלע מוציאה ממנו מים?! הלא ברור כי יד ה' בדבר! יתרה מזו, משה הכה על הסלע ויצאו ממנו שנים עשר נהרות של מים בכמות שהיה בה להשקות את כל עם ישראל, כל נהר השקה שבט אחד מישראל. איזה קידוש ה' עצום נגרם מכך! אם כן מדוע נגזר עליו שלא יכנס לארץ ישראל!?

רואים מכאן כי קידוש ה' הוא לפי דרגתו ומעלתו של האדם. השי"ת דורש מכל אדם לקדש את שמו בעולם - כל אחד לפי מדרגתו ומעלתו. אכן, אצל אדם רגיל, גם אם הוא מכה בסלע ומוציא ממנו מים - יש בכך קידוש ה' עצום ורב, כי על ידי כך מתגלית יד ה'

מבארה של מרים. לאחר מות מרים הסתלקה הבאר ולא היה להם מים לשתות. בני ישראל נקהלו על משה ועל אהרן ורגזו: "וְלָמָּה הִבַּאתֶם אֶת קַהֲל ה' אֶל הַמִּדְבָּר הַזֶּה לָמוֹת שָׁם אֲנַחְנוּ וּבְעֵירָנוּ" (במדבר כ, ה). הורה הקב"ה למשה: "קח את הפֶּטֶף וְתַקֵּהְהוּ אֶת הָעֵדָה אֹתָהּ וְאַהֲרֹן אַחִיךָ וְדַבְּרֶתֶם אֶל הַסֶּלַע לְעֵינֵיהֶם וְנָתַן מִימֵיו וְהוֹצִיאתָ לָהֶם מַיִם מִן הַסֶּלַע". (שם כ, ח) אך משה רבנו, במקום לדבר אל הסלע כפי שנצטווה, נטל את מטהו והכה בסלע ויצאו ממנו מים.

אמר הקב"ה למשה ואהרן: "יַעַן לֹא הֵאֱמַנְתֶּם בִּי לְהַקְדִּישֵׁנִי לְעֵינֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל לְכֵן לֹא תָבִיאוּ אֶת הַקַּהֲל הַזֶּה אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לָהֶם". (שם כ, יב) משה רבנו היה יכול לגרום לקידוש ה' גדול אילו היה מוציא מים מן הסלע על ידי דיבור בלבד. כיון שהכה את הסלע במקום לדבר אליו הוא מנע

לעילוי נשמת

פנחס בן דוד ז"ל

לעיני כל.

בלי שום מגע, וראה זה פלא - הסלע יוציא מים רבים. אם היה עושה כן, קידוש ה' עצום היה נגרם על ידו. וכשלא עשה כן, הוא מיעט את קידוש ה' שהיה יכול להיגרם על ידו. על כך הוא נתבע מן השמים ונגזר עליו שלא יכנס לארץ ישראל.

אולם משה רבנו, לפי דרגתו הנשגבה, התביעה ממנו גדולה יותר. כדי להוציא מים מן הסלע הוא אינו צריך להכות את הסלע, די לו באמירת פה בעלמא. הוא יכול לדבר אל הסלע,

אהבתי אתכם אמר ה'

צא וחשב כמה גדול וגבוה היה עוג מלך הבשן... זוהי יצירה שאינה נתפסת, בריאה מיוחדת שברא הקב"ה בעולם כדי להראות לכולנו את אפסיותנו.

כשחושבים על כך שהשמש גדולה פי מיליון ושלוש מאות אלף מכדור הארץ, ועל כך שישנו כוכב שגדול פי שלושים ושישה מיליון מכדור הארץ, הופך כדור הארץ ה'ענק' שלנו להיות גרגיר של חול ופחות מזה, ומה הוא כבר אדם!?

מה אנו, מה חיינו, מה גבורתנו? אפס אפסים.

אם כך היה נראה עוג מלך הבשן, שהוא אחד מן הנפילים, מה נאמר אנו לפניך

וַיֵּצֵא עוֹג מֶלֶךְ הַבְּשָׁן לִקְרֹאתָנוּ הוּא וְכָל עַמּוֹ לְמַלְחָמָה אֶדְרָעִי; וַיֹּאמֶר ה' אֵלַי אַל תִּירָא אֹתוֹ כִּי בְיָדִי נִתְּתִי אֹתוֹ (דברים ג, א-ב).

עוג מלך הבשן היה מן הנפילים, וגובהו - כמה קילומטרים. הוא עקר הר ממקומו, הרים אותו, ורצה לקבור תחתיו את כל מחנה ישראל (ברכות נד ע"ב). אמר הקב"ה למשה: "אל תירא אותו כי בידך נתתי אותו" - אל תתחשב בכלום, צא והילחם בו!

נטל משה רבנו את מטהו, שאורכו היה עשר אמות, עלה על סוס גדול מאוד שגובהו עשר אמות, קפץ משם לגבה עשר אמות, ובמטהו הכה את עוג בעקב...

בבוקר השכם אדם עיף. באפשרותו לומר: 'עזבו אותי, אקום עוד שעה להתפלל...' אך הוא אינו עושה כן אלא מתגבר כארי, קם ומתאמץ ומברך בחשק ובשמחה, ומשתיק את היצר הרע המדבר בתוכו, ואומר לו: 'הנח לי, תן לי לעבוד את בוראי!'

הוא זוכר כמה הוא אפסי ביחס לבורא העולם, ויודע כי לא היה קיים אילולא החזיר לו בורא העולם את נשמתו הבוקר, ואם חלילה היה מוחו מקבל זעזוע קטן - כבר היה משותק, מאבד את זכרונו, ולא מבין את אשר מדברים אליו. והקב"ה ישתבח שמו, בטובו הגדול מחיה אותו בכל בוקר, ומחזיר נשמות לפגרים מתים.

ריבונו של עולם? מה אדם כי תפקדנו?!

אולם למרות כל אפסיותנו, אומר לנו הקב"ה: "אֶהְבֶּתִי אֶתְכֶם אָמַר ה'" (מלאכי א, ב), ואהבתי אליכם עמוקה עד מאוד. אינני חפץ במלאכים הגבוהים, אלא בכם.

מכל העולם כולו שיש לו - הוא מסתכל דווקא עלינו, הבריות הקטנות והאפסיות!

כל כך למה?

משום שבנו יש יצר הרע, ואנו מתגברים ועומדים מולו - ודבר זה הוא מופלא ביותר!

אל תירא אותו כי בידך נתתי אותו

במשך ארבעים שנה במדבר.

סיחון שלט באזור נחל ארנון, לאחר שכבש אותו מידי מואב, וישב בעיר בירתו חשבון. עם ישראל בדרכם לארץ ישראל ביקשו לעבור דרך ממלכתו של סיחון, אולם הוא סרב

וַיֹּאמֶר ה' אֵלַי אֵל תִּירָא אֹתוֹ כִּי בְיָדְךָ נָתַתִּי אֹתוֹ וְאֵת כָּל עַמּוֹ וְאֵת אֶרְצוֹ וְעַשִׂיתָ לוֹ כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתָ לְסִיחֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר יוֹשֵׁב בְּחֶשְׁבּוֹן (דברים ג, ב).

משה רבנו מתאר לעם ישראל את יד ה' הגדולה ואת כל הניסים שעשה

בישראל. חלק מהם הלכו לעמק וארבו בסמוך למקום שבו היו צריכים בני ישראל לעבור, וחלק אחר הסתתרו במערות שבהרים. אמרו: כשיעברו ישראל דרך העמק הזה, יצאו אלו שארבו להם בעמק ויכו את ישראל, ואלה שבמערות שלמעלה ימטירו עליהם אבני בליסטראות וחצים ולא נשאר מהם שריד ופליט.

מה עשה הקב"ה? כשהתקרבו ישראל לשם, זעזע את ההר שהיה בחלקם של האמורים ונעקר ממקומו ודבק להר שכנגדו. נכנסו הבליטות שבהר האחד לתוך המערות שבהר שמולו, אשר היו מאכלסות גיסות רבים של מואבים, ומחצו ומעכו אותם.

כשבאו ישראל לעבור בדרך הזו, ראו שהיא ישרה, בלי הר וגבעה ובלי עמק. הם לא ידעו על הנס הגדול שעשה להם הקב"ה, אלא היו סבורים לתומם

ויצא להילחם בהם. הקב"ה עשה להם ניסים ונפלאות והם גברו על סיחון והכניעוהו. על כך אנו מודים לה' (תהלים קלו, יז-יט): "לְמַפָּה מְלָכִים גְדוֹלִים פִּי לְעוֹלָם חֶסֶדּוֹ, וַיַּהַרְג מְלָכִים אֲדִירִים פִּי לְעוֹלָם חֶסֶדּוֹ, לְסִיחוֹן מֶלֶךְ הָאֲמוּרֵי פִי לְעוֹלָם חֶסֶדּוֹ וְכוּ".

נס מיוחד ארע שם. בני ישראל היו צריכים לעבור דרך נחל ארנון בדרכם לארץ ישראל. הם התקרבו לגבול בין מואב ובין האמורי, שעבר בנחל ארנון. היו שם שני הרים גדולים, זה מול זה. הר אחד היה של האמורים, וההר השני - של מואב. בהר שבחלקו של מואב היו מערות רבות בצדי ההר, ובהר האמורי שממול היו כמין בליטות שהיו מכוונות לעבר המערות של מואב. בין שני ההרים היה עמק שבו עבר נחל ארנון.

גיסות של חיילים קמו להילחם

שכך היה בתחילה.

לכלותנו ולהשמידנו ח"ו. הם עושים זאת בהסתר, מאחורי גבנו, כדי שיוכלו להפתיע אותנו. הם מפתחים פצצות אטום, טילים כימיים, ביולוגיים. הם מתכוננים ליום שבו יכלו את עם ישראל מן העולם, אשר לפי כתבי הדת שלהם זהו היום המאושר שלהם.

אבל "יוֹשֵׁב בְּשָׂמַיִם יִשְׁחַק ה' יִלְעַג לָמוֹ" (תהלים ב, ד). הם יכולים לתכנן ולהתכונן כאוות נפשם, לבזבז מליארדים, להשקיע את כל הזמן והכוחות שלהם במזימות שלהם. אך אל דאגה, ברגע האמת יש לקב"ה את הדרך שלו איך לחסלם ולהפר את מזימותיהם. הרבה דרכים למקום. הוא יקרב שני הרים זה לזה וימחץ אתכם ויכלה אותם מן העולם.

אמר הקב"ה: רוצה אני להודיע לבני על הנס שעשיתי להם. חזרו ההרים למקומם. בארה של מרים, שהלכה עמם, נכנסה לתוך אותן מערות והתחילה לסחוף מן המערות איברים איברים אל תוך הנחל. ירדה הבאר לתוך הנחל והעלתה משם דם ההרוגים.

בני ישראל חיפשו את הבאר שהלכה עמם ונעלמה מעיניהם, ופתאום ראו שהנהר סוחף ראשים וזרועות ורגלים. רק אז התברר להם הנס הגדול שנעשה להם, מיד עמדו ואמרו שירה - "עֲלֵי בְּאֵר עֲנֹן לָהּ" (במדבר כא, יז).

זהו לקח לדורות עולם. אומות העולם שונאי ישראל זוממים כל מיני מזימות

אין להתיאש מאף יהודי!

באה לרבנית ושאלה אותה שאלה בהלכות טהרת המשפחה. לא האמנתי: מה להם ולטהרת המשפחה? אזרתי עוז ונגשתי לשכן, שאלתי לשלומי, וסיפרתי לו שהופתעתי לגלות שהם שומרים על טהרת המשפחה. תגובתו היתה מפתיעה: "כבוד הרב! בודאי! כל השנים אנחנו שומרים. חלילה לנו לעבור על כך".

ניצלתי את ההזדמנות והסברתי לו ששמירת שבת חשובה לא פחות משמירת הטהרה. הצעתי לו שיתחיל לשמור שבת אחת, ויבוא להתפלל איתנו בבית הכנסת ויאזין לדרשה. מה אומר ומה אדבר, היהודי הזה חזר בתשובה שלמה, הכניס את בנו לישיבה ואת ביתו חיתן עם בחור ירא שמים בתכלית.

מכאן למדנו שאין להתיאש מאף יהודי! צריך להשתדל ולנסות לקרב כל יהודי לאביו שבשמים, ולעשות זאת בחכמה, להוכיחו בצורה ערבה

ונעימה!

בַּמִּדְבָּר בְּעֶרְבָה (דברים א, א).

ה"אור החיים" הקדוש מבאר בדרך רמז את סמיכות המלים "בַּמִּדְבָּר - בְּעֶרְבָה", שעל אף שצריך אדם לנהוג במידת ענוה ולהפקיר עצמו כמדבר, מכל מקום לא ימנע מחמת זה להיות ערב לחברו ולהוכיחו על מעשיו.

בשכונתנו גר אדם שלא שמר תורה ומצוות. רחמנא ליצלן היה נוסע במכוניתו בשבת קודש. היתה זו עזות נפש מצדו לגור בשכונה של אנשים יראי שמים ולזלזל בקדוש להם מכל. הדבר נגע מאוד ללבי, אך במשך תקופה ארוכה לא הצלחתי לשבור את המחיצה שהיתה קיימת ביני לבינו, ואמרתי בליבי שכבר אמרו חז"ל (יבמות סה ע"ב): "כשם שמצוה על אדם לומר דבר הנשמע, כך מצוה על אדם שלא לומר דבר שאינו נשמע". מכל מקום השתדלתי שלא להקניט או לבזות אותו. הייתי אומר לו "שבת שלום" וממשיך בדרכי מבלי להוסיף מילה.

יום אחד הופתעתי לגלות שאשתו

שיהיה לו לב טהור ונקי

כאשר אדם הולך עם בגדים לבנים, ועל ראשו הוא נושא כד שמן - הוא נזהר מאוד על כל צעד ושעל, לבל יטפטף מעט מן השמן על בגדיו הלבנים וילכלך אותם. כמו כן צריך אדם להתהלך בעולם הזה: להיזהר על כל צעד ושעל, לבל ילכלך את נשמתו הטהורה אשר בקרבו.

מלבושיו של אדם הם המעשים הטובים שעמם הוא יבוא ויראה בעולם הבא. כאן, בעולם הזה, הגוף הוא המלבוש של הנשמה. לאחר פטירתו של אדם מניחים את המלבוש הזה פיקדון באיזשהו קבר. והנשמה עולה למעלה כשהיא ערטילאית. שם, המלבוש של הנשמה הם המעשים הטובים. אוי לאותה בושה, אוי לאותה כלימה, אם הנשמה נראית שם במערמיה, ללא תורה ומצוות ומעשים טובים.

אדם שבימי חייו למד תורה וקיים מצוות, לאחר פטירתו עוטים על נשמתו מלבושים רוחניים, ומעטרים אותה בכתר עליון!

וְלָבָן וְחִצְרוֹת וְדִי זָהָב (דברים א, א).

כתב ה"אור החיים" הקדוש, שבמילה "וְלָבָן" רמזה התורה ש"יהיה לו לב טהור ונקי, כדרך שהתפלל דוד (תהלים נא, יב) 'לֵב טָהוֹר בְּרָא לִי אֱלֹקִים', וירחיק ממנו שנאת הבריות והקנאה ותחרות והמשטמה".

הכתוב אומר (קהלת ט, ח): "בְּכָל יַעַת יִהְיוּ בְּגָדֶיךָ לְבָנִים וְשִׁמּוֹן עַל רֵאשֶׁיךָ אֶל יַחְסָר". בודאי אין כוונת הדברים כפשוטם, שאדם ילך עם בגדים לבנים, כמו אלו של המקובלים ביום השבת... כמו כן המשך הפסוק אינו מתפרש כפשוטו, שאדם ימרח לעצמו שמן על הראש.

מפרש רש"י: "התקן עצמך בכל שעה במעשה טוב, שאם תמות היום תכנס בשלום. והמשיל שלמה החכם את הדבר לאדם שהזמינו המלך ליום סעודה, ולא קבע לו זמן. אם חכם הוא או פיקח - מיד מכבס כסותו ורוחץ וסך, וכן מחר, עד עת יקרא אל הסעודה יהיו כל שעה בגדיו לבנים והוא רחוץ וסך".

יהי כבוד חברך חביב עליך כשליך

בבד שמרו על כבודם של מקבלי התוכחה ודאגו שגם אחרים לא ישפילו אותם.

אמרו רבותינו ז"ל (יומא ט ע"ב): "בית מקדש שני מפני מה חרב? מפני שהיו שונאים זה לזה". היתה ביניהם שנאה ולא היו מוכנים לוותר זה לזה. הם לא השכילו להבין, כי האדם שמוותר ומוחל לרעהו - הוא עצמו המרויח הגדול...

מורי הגאון רבי רפאל שפירא זצ"ל, ראש ישיבת "תפארת הכרמל" ו"תפארת ישראל" בחיפה, סיפר, שכאשר הכתירו לראשונה את רבי יצחק זאב סולוביצ'יק זצ"ל לרבה הראשי של בריסק, גילה הרב כי חלק מן השוחטים והבודקים של העיירה אינם שוחטים כפי ההלכה, ולא זו בלבד, אלא שהם אינם חפצים לשמוע לפסקיו והלכותיו, ובכך מכשילים את יהודי העיירה בספק אכילת נבלות וטרפות!

מיד הורה לכנס לביתו את כל בעלי החנויות בעיר השומעים לדבריו וסרים למשמעתו, כדי להכריז בפני

חז"ל (בבא מציעא ל ע"ב) אמרו: "לא חרבה ירושלים אלא משום שהעמידו דיניהם על דין תורה, ולא עבדו לפני משורת הדין". כלומר, שלא ויתרו זה לזה!

חז"ל מוסיפים ואומרים (יומא ט ע"ב): "ראשונים שנתגלה עוונם - נתגלה קיצם, אחרונים שלא נתגלה עוונם - לא נתגלה קיצם".

הגלות שלאחר חורבן הבית השני נמשכת עד עצם היום הזה משום שעדיין לא הפנמנו את חשיבות הויתור זה לזה, את חשיבות אהבת החינם הנדרשת מאיתנו!

לעזור לשני כי יש מצוה לעזור, ולא רק משום שגם הוא עזר לי.

כאשר אנחנו מתנהגים לפני משורת הדין, ומוותרים זה לזה - מידה כנגד מידה גם הקב"ה מתנהג איתנו לפני משורת הדין ומוותר לנו.

גדולי רבותינו שמרו מאוד על קיום מצות "הִכַּח תּוֹכִיחַ אֶת עַמִּיתְךָ וְלֹא תִשָּׂא עִלּוֹי חֲטָא" (ויקרא יט, יז), אולם בד

בדברים ויצא עימו מבית הרב כדי להמשיך לדבר בחוץ.

ברגע שבו התפנה השטח, ניגש הרב והכריז את הכרזתו.

התפלאו שאר בעלי החנויות ושטחו את תמיהתם לפני הרב: "מדוע לא ניגש לאותו שוחט, וביקש ממנו לצאת מן הבית, אלא המתין עד שנמצא לעניין פתרון בדרכי שלום?"

השיב להם הרב: "איך יכולתי לעשות דבר כזה? הלא בית המקדש נחרב מכיון שביזו את בר קמצא והוציאוהו מן הסעודה בבושת פנים! (גיטין נה ע"ב) מיד כאשר ראיתי מה אירע, החלטתי כי רק אם אותו שוחט יצא לבדו אסכים לדבר, ואם לא יסכים לצאת, לא אוציאו מביתי!"

בבני ברק היתה קיימת עמותת צדקה. העמותה התנהלה על ידי קבוצת אברכים תחת שם מסוים, והצליחה בגיוס התרומות למעשי החסד הרבים שעשו.

ויהי היום ועמותה אחרת, ותיקה יותר, נזעקה כנגד השם שהללו קראו לעמותה שלהם, בטענה שהם בחרו שם שדומה מאוד לשלהם, והדבר

כל תושבי העירה, כי על פי הוראת הרב אפשר לאכול רק בחנויות הללו המצויות תחת חסותו.

דבר קיום האספה התגלגל מפה לאוזן, עד שהגיע לאוזנו של אחד השוחטים שלא סר למרות הרב. הוא החליט על דעת עצמו לבוא ולהשתתף באותה אסיפה, כדי לשבש את האירוע ולהרוס לרב ולשומעי ליקחו את המהלך שאותו ביקשו לצור.

הרב נעמד לדבר, והנה זיהה את אותו שוחט יושב בין כולם. מיד השתתק ולא דיבר מאומה, כדי שלא להעליבו ולפגוע בו בצורה ישירה לעיני כל הסובבים.

הנוכחים במקום הבחינו בבעיה שנוצרה. ניגשו אל אותו שוחט וביקשו ממנו, בכל הכבוד הראוי, שיתכבד ויצא מבית הרב, שכן לא הוזמן כלל לאסיפה זו. אולם הלה החציף פנים ולא הסכים לצאת, כשהוא מכריז: "לא אצא מכאן, עד שהרב יאמר לי בפירוש ללכת".

הויכוח נמשך דקות ארוכות, עד שאחד הנוכחים, יהודי פיקח ונבון, פנה אל השוחט ופתח איתו בשיחת עסקים, ולאט לאט משך אותו

"אם על ידי השינוי הזה יהיה טוב יותר למישהו, ואשקיט מחלוקת - אחליף את שמי לבוזגלו!". העסקנים נדהמו מהתשובה והתחזקו לשנות לאלתר את שם העמותה.

למחרת אמר הרב שטיינמן לבן ביתו: "דע לך כי בדרך כלל לאנשים אין הכוח, ותעצומות הנפש, לוותר. הם משוכנעים שהוויתור יגרום להם להפסיד. רק משום שהכרתי שהאברכים האלו מסוגלים לשמוע, ולקבל את הצעתי - הצעתי להם לוותר". סופו של סיפור, הרב נתן להם המלצה תחת השם החדש שבחרו, והם הצליחו מאוד.

שוב מעשה בבחור שהציעו לו שידוך: בחורה כלילת המעלות. לאחר כל הבירורים החליט הבחור לגשת לשידוך.

משום מה, אימו לא הסכימה בשום פנים ואופן להצעה. הוא ניגש לגרא"ל שטיינמן וצ"ל שיררה לו כיצד לנהוג. נענה ואמר לו: "אומנם לפי ההלכה הורים אינם רשאים להתנגד, אולם כיון שסוף סוף אין דעתה של האמא

מזיק להם ופוגע בהכנסותיהם.

הם תבעו בתוקף מאנשי העמותה השניה לשנות את שם העמותה שלהם, כי להם יש זכות ראשונים על השם הזה.

נוצרה מחלוקת גדולה בין הצדדים. השאלה הובאה לשולחנם של פוסקי הדור. הללו פסקו חד משמעית, כי למרות הדמיון בשמות, אין כל מניעה מלקרוא לאגודה השניה בשם שבחרו. העניין התגלגל לפתחו של הגרא"ל שטיינמן זצוק"ל. הוא פנה לאנשי האגודה השניה ואמר להם: "אף על פי שהדין עימכם, מכל מקום יש כאן אנשים השרויים בצער. מה אכפת לכם לוותר ולשנות את שם העמותה? אומנם אנשים התרגלו לתרום לעמותה תחת השם הזה - ומכל מקום, מוויתור לעולם לא מפסידים!".

לאחד מהעסקנים היתה תעוזה, והוא העז לשאול: "כבוד הרב! אם יבוא מאן דהו אל הרב ויגיד שהשם של הרב 'שטיינמן' מפריע לו ומטעה אותו, ויבקש שהרב יחליף את שמו ל'בוזגלו' - האם הרב יסכים לכך?!"

"כן", ענה הרב שטיינמן בהחלטיות.

נגש הסוהר להעיר את האסירים -
וביניהם גם אותו - למסדר.

הסוהר האיר עם פנס רב עוצמה על פניו, ופקד עליו לקום. הלה לא היה רגיל לקום בשעה כה מוקדמת, וקרא לעבר הסוהר: "תסתלק מכאן מהר. אינני קם". הסוהר הבהיר לו: "אינך נמצא בבית! אם לא תקום מיד - תקבל עונש", אך הבהור סרב לקום... תוך דקות ספורות העבירוהו לצינוק קטן, מצחין, ושורץ זוחלים, נורא ואיום לשהות שם אפילו שעה קלה. "כאן תשהה יום שלם על מנת שתבין איך מתנהגים בבית מאסר!" אמרו לו. אין לתאר את הצער ואת עוגמת הנפש שעברו עליו במשך השעות הרבות ששהה שם.

הנה, אם נשאל אותו: מה היה כדאי לך יותר, להתאמץ קצת, להתגבר על העייפות ולקום כהוראת הסוהר, או להתווכח איתו, ולא לקום, אך לקבל את הצינוק הנורא הזה? ללא ספק התשובה תהיה חד משמעית: עדיף היה, עשרת מונים, לוותר ולהתאמץ מעט, ולחסוך את יסורי הצינוק!

נוחה מהענין - מן הראוי לפייסה תחילה, וימתין להזדמנות נוחה להביא לה מתנה יפה, ולדבר על ליבה במעלות השידוך, עד שתסכים".

הרב שטיינמן היה רגיל לספר סיפור מיוחד על אשה אחת מוולוז'ין, בת שלושים, שהציעו לה שידוך: אלמן בן ששים, עם שמונה ילדים. האשה ריחמה עליו והסכימה להינשא לו. היא לא חסה על כבודה ולא שתה ליבה ל"מה יגידו הבריות".

ובזכות הוויתור הגדול שלה זכתה לשני ילדים: בן ובת. הבן גאון עולם, תלמיד חכם וראש ישיבה, ובת שנישאה לתלמיד חכם.

במשך כל השנים, כשהרב שטיינמן היה מספר את הסיפור, הוא לא חשף מי היא האשה ומי הם ילדיה. רק לאחר פטירתו של הבן - הלא הוא הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל, ראש ישיבת פוניבז' לצעירים - הוא גילה את מה שלא גילה עד כה: האשה היתה אימו. זהו כוחו של וויתור.

בחור בן טובים נתפס על ידי המשטרה כשהוא נוהג ללא רישיון ונידון למאסר. עוד בטרם עלות השחר,

כמובן מי הגנב.

רק לאחר תום הלמודים, הוא קרא לי אליו. בלשון נעימה הוכיחני על המעשה, וביקש ששוב לא אעשה כן. "שוו בנפשכם" - אמר החתן - "לו היה המחנך חושף לעין-כל את העובדה שאני הייתי הגנב, הרי בושתית היתה נוראה, לא הייתי יכול לשאת את פני מול כל החברים. מן הסתם היה הדבר פוגע בכל ההתקדמות שלי בלמודים, ומי יודע עד להיכן זה היה מתגלגל, יתכן כי הייתי נאלץ לעזוב את החיידר ומכאן הדרך להתדרדרות היתה קצרה.

רק בזכות תבונתו ורגישותו של אותו מחנך, נמנעה מומני הבושה, ובזכותו זכיתי להגיע עד הלום".

הרי לנו סיפור נפלא, עד כמה צריך להקפיד בכבוד הזולת, גם אם מדובר בילד צעיר, ובודאי בכבוד חכמים וגדולים.

מישהו שאל אותי: מה הדין אם הוא רואה חבר חילוני גמור שאינו יודע כלום, יורד מהמכוננית ביום שבת? האם מותר לומר לו 'שבת שלום' או

סיפור מפעים היה בישיבת לומז'א.

בראשה עמד בתחילה הגאון רבי יחיאל מיכאל גורדון זצ"ל ולאחר פטירתו, האב"ד של פתח תקוה, רבי ראובן כץ זצ"ל.

אחד מבחירי הישיבה התארס בשעה טובה ומוצלחת. במסיבת האירוסין דיבר הבחור, ובדבריו הודה להוריו, למוריו ולכל אלו שסייעו לו להגיע עד הלום. בין השאר הודה גם למחנך שלימדו בחיידר בכיתה ב'.

כולם היו מופתעים, על מה ולמה ראה לנכון להזכיר דוקא את המחנך הזה, והבחור הסביר:

כאשר למדתי בכיתתו של אותו מחנך, פחז עלי יצרי, וגנבתי חפץ מתיקו של אחד הילדים.

הילד התלונן על הגניבה, והמחנך החל לחפש את החפץ האבוד בתיקי כל הילדים. כאשר הגיע לתיק שלי, הוא גילה את החפץ, אבל בחכמתו הוציא אותו מהתיק מבלי שאף אחד יבחין, והמשיך בחיפושיו כאילו דבר לא קרה.

בתום השיעור סיפר המלמד לתלמיד שנגנב לו החפץ, כי מצא את החפץ האבוד והשיבו לו, מבלי לגלות לו

לא?

חדרים סטנדרטית, אך הסביר כי הדירה עומדת לפני קבלת אישורים לבניית ממ"ד ועוד שני חדרים נוספים. האברך התיעץ עם אשתו, והם החליטו לרכוש את הדירה.

בינתיים, השכן ממול בנה בחצרו חדר שחלונותיו פונים לכוון דירתו של האברך. האברך פנה אליו ואמר: "רק רציתי להבהיר שגם אני מתכוון לבנות כאן, לכיוון החלונות שפתחת. אני מבהיר זאת כדי שלא תטען טענת 'חזקה', ולכן באתי למחות".

השכן חייד: "עד שיהיו לך אישורים, ועד שתצליח לארגן כסף לבניה - יחלפו הרבה שנים..."

"בכל אופן, אני מוצא לנכון להסב את תשומת ליבך לכך שמחיתי", סיים האברך את דבריו.

בפועל, זה קרה הרבה יותר מהר מהמצופה: האישורים הגיעו תוך זמן קצר, ובסיעתא דשמיא הוא גם השיג את הסכום הדרוש לבניה, והודיע לשכן על כוונתו להתחיל בבניה לאלתר.

"אתה לא בונה כאן", הודיע השכן נחרצות. "אני אשכב על הרצפה, וכל

אמרתי לו: אתה חייב לומר לו שבת שלום! ולא רק זה - תיגש אליו, תתעניין בשלומו, תזמין אותו אליך, ואז תשב ותדבר איתו.

תאר לך מה היית חושב לפני שחזרת בתשובה, אם היה עובר חבר דתי ולא אומר לך שלום. היית כועס על כל הדתיים שמזניחים חברי ילדות, ושנאתך אליהם היתה מתגברת.

כשיודעים איך לדבר אל אותם יהודים רחוקים, ומדברים אליהם מתוך אהבה וכבוד - זוכים לקרבם.

הזכרנו פעמים רבות את אימרתו של הגאון רבי אהרן לייב שטיינמן זצ"ל שאמר, בהיותו מעל גיל מאה שנים: "נער הייתי וגם זקנתי ולא ראיתי אדם שזויתר - והפסיד". ישנם סיפורים רבים, על אנשים שהבליגו וויתרו, ובזכות זאת ראו, עין בעין, את יד ה' המסייעת להם באורח פלא:

אברך בעל משפחה, חיפש לקנות דירת שני חדרים. הוא מצא דירה שהמוכר אומנם דרש עליה מחיר גבוה יותר ממחירה של דירת שני

ונפשו חשקה ללמוד בחברותא עם אחד מאברכי הכולל. הוא הגיע לכולל, ואותו אברך - שנראה לו טיפוס עדין - נשא חן בעיניו. הוא פנה אליו וביקש ממנו ללמוד איתו במשך שעה ביום, תמורת תשלום נאה.

האברך הסכים בשמחה, ואף הוסיף ואמר שהוא מוכן ללמוד איתו בחפץ לב חנים אין כסף. השניים החלו ללמוד שעה ביום. משעה זה התרחב לשעתיים, ולעתים אף ליותר, וידידות אמיתית נרקמה ביניהם.

העשיר התעניין במצבו של האברך, והלה סיפר לו דברים כהויתם, שהוא מתגורר עם שבע נפשות בדירה קטנה של שני חדרים. לשאלת העשיר מדוע הוא אינו מבקש אישורים להרחיב את הדירה, סיפר האברך את כל הסיפור שאירע, וכיצד ויתר לשכן שבנה ופתח חלונות לכוון השטח שלו.

הם המשיכו ללמוד בחברותא יום יום, עד שיום אחד העשיר פנה לאברך ואמר לו: "מכור את דירתך בת שני חדרים. אני אשלים את הכסף שתקבל בעבורה לדירה בת חמישה חדרים. חפש לך דירה מתאימה מבלי

טרקטור שירצה לעבור כאן - יצטרך לעבור עלי! אתה לא תהרוס את מה שבניתי".

"צר לי מאוד, אולם בנית שלא ברשות", השיב האברך.

"זה ממש לא מעניין אותי! אני בנית ראשון!".

"אולי כדאי שנלך לפוסק הלכה שיורה לנו את ההלכה בענין", הציע האברך. "מצדי תלך אלף פעמים לפוסק הלכה. אני לא זו מכאן".

האברך פנה לאשתו ואמר לה: "איך שאני רואה את פני הדברים, השכן לא יתן לנו לבנות גם אם בית דין יחייבוהו. אני חפץ לחיות חיים כאלו של קטטות. הבה ונחיה חיים שקטים ונגדל את ילדינו באוירה חמה, נמכור את הדירה כפי שהיא, ונניח לקונה החדש להתעסק עם השכן. בזכות הויתור - הקב"ה יזמן לנו דירה אחרת, טובה מזו". אכן, הם מכרו את הדירה, וקנו דירה אחרת, קטנה, ובלבד שלא יצטרכו להתקוטט עם איש.

האברך הזה למד בכולל בשכונת מגוריו, ובדיוק באותה תקופה הגיע עשיר גדול מחו"ל לגור בשכונה,

אפילו בשבת חובה עלינו להאמין בכך, ואף שמובא בגמרא (עירובין מג ע"ב) שהמשיח לא יבוא בערב שבת כדי שלא להטריח את האנשים המכינים צורכי שבת, וגם לא יבוא בשבת מחוץ לתחום, מכל מקום עלינו להאמין שהוא יכול לבוא גם ביום שישי וגם בשבת.

אמר על כך ה"חתם סופר": הרי אם אכן יבוא משיח צדקנו בשבת, תהיה לנו קושיה עליו מגמרות מפורשות האומרות אחרת. זה יהיה ה'שיעור' הראשון שיאמר המשיח, ליישב את הקושיות הללו...

היו צדיקים שעמדו בכל עת וציפו לביאת המשיח, ואסור לנו לייאש את עצמנו אפילו יום אחד.

מישהו שאל אותי: הרי גם בשנה שעברה קיוונו שהמשיח יבוא עוד לפני תשעה באב ותתבטל התענית, והנה בסופו של דבר הוא לא הגיע?

חס ושלום לחשוב כך. אנו אומרים: "ואף על פי שיתמהמה עם כל זה אחכה לו בכל יום שיבוא". הציפייה שלנו לבואו בכל רגע, היא זו שתקרר את הגאלה, ומשיח צדקנו יבוא במהרה בימינו. אמן.

לדאוג ממחירה! מצאת חן בעיני, וברוך ה' יש לי את האפשרות לעשות עימך חסד זה..."

אדם לעולם אינו מפסיד מויתור! בעולם החיצון קוראים לזה "פראייר", בעולם שלנו קוראים לזה "משים עצמו כמדבר".

חז"ל (יומא ט ע"ב) אמרו: "מקדש שני, שהיו עוסקים בתורה ובמצוות וגמילות חסדים, מפני מה חרב? מפני שהיתה בו שנאת חינם". כל המחלוקות, ושנאת החינם, נובעות מכך שאף אחד לא מוכן לוותר! הויתור מכניס אהבה בלב. כאשר אחד הצדדים רואה את הצד השני מוותר לו - נכנסת בליבו אהבה, וכך מתרבה השלום.

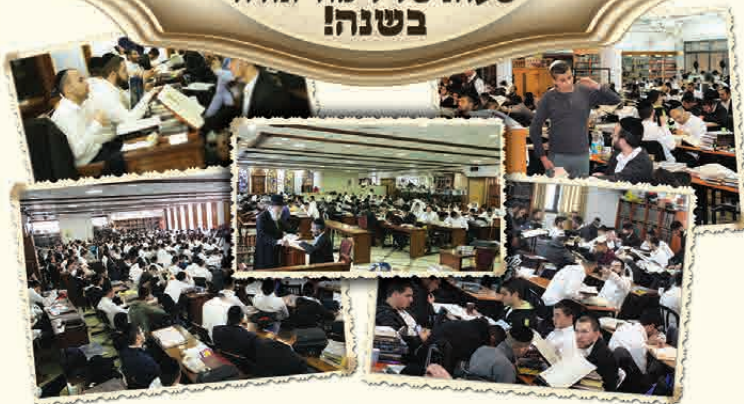
פרשיות אלו אנו קוראים בימי האבל הגדול על חורבן בית המקדש. רבותינו ציוו אותנו להתאבל ולבכות וזו חובתנו בימים אלו, אבל יחד עם זאת חובה עלינו לזכור כי בכל רגע יכול משיח צדקנו להתגלות, בכל יום ממש - "היום אם פקלו תשמעו" (תהלים צה, ז), והמשיח יבוא.

המרכז העולמי לתודעה יהודית מוסדות אור החיים

ע"ש הקדוש רבנו חיים בן עטר זצוק"ל - בראשות הרה"ג ראובן אלבז שליט"א

למעלה מ- 10,555,000 שעות של לימוד תורה בשנה!

להקדשת יום לימוד תורה הנלמד ע"י מאות אברכים ובחורים **02-5000455**

ניתן להקדיש את הלימוד לעילוי נשמה, לרפואה, לזיווג, להצלחה וכו'

רח' עזרא 1 ת.ד. 5512 ירושלים טל: 02 - 5000455 פקס: 02 - 5000502 orhachaim.org

לחסויות, להפצה, להנצחה

ולקבלת העלון

orhachaim4@gmail.com

או בטלפון: 02-5000455

058-321-3565

נא לציין "עבור חוברת האור לחיים"

החוברת הודפסה על ידי התורמים והמסייעים הי"ו

לזרע בר קיימא: אפרת בת שמחה סוליקה

לרפואת: רמי בן חוה הי"ו, רמי בן אסתר הי"ו, תקוה בת רחל ויקאם הי"ו,

ראובן בן יעריה הי"ו, גרשון חי בן רחל הי"ו, דוד וראובן בני שרית הי"ו,

אילה בת שושנה הי"ו, ישראל בן רימה הי"ו, מיכל בת אסתר הי"ו,

התינוק נטע בת ג'והנה הי"ו

ולעילוי נשמת: ר' דוד בן איה ז"ל, מרים בת זהרה ז"ל,

מוזל בת מרים ז"ל, אליעזר בן רגינה ז"ל, ר' יהודה בן עישה ז"ל,

תמר בת רגינה ז"ל, רחל בת נג'מה כוכבה ז"ל, לאה בת פנינה ז"ל,

מרדכי צבי בן רגינה ז"ל, ר' יגאל בן מלכה ז"ל,

יעקב בן ברטה ז"ל, יהונתן בן מרים ז"ל, יוסף בן ציונה ז"ל ת.נ.צ.ב.ה